

Berenhardt Bærentsen

Hvem er du?

Mit navn er Berenhardt Bærentsen, og jeg er jødisk handelsmand. Jeg har en bod her på markedet, hvor jeg sælger piske og andre varer. I maleriet på væggen kan du se min bod – den er lidt i baggrunden af billedet. Det er lavet af kunstneren H.J. Hammer, som er kommet til byen i 1871. Han sidder her på markedsdage med sit malergrej. Hammer har skam været elev af den store maler Eckersberg!

Er du fra Fredericia?

Nej, jeg bor i Randers og er kommet rejsende hertil som flere andre handlende her på markedet. Der bor mange jøder i både Randers og Fredericia, og min far er vokset op her i byen. Han levede af at sælge paraplyer, som dem i min bod. Senere flyttede han til Randers som mange andre jøder.

Da jeg var barn, besøgte jeg min farmor Sprintze her i Fredericia. Hun var en stærk kvinde, som fødte seks børn – ach, to af dem døde, som mange små børn jo gør. To andre var handicappede, så der var nok at lave for hende... specielt efter min farfar valgte at forsvinde. Trist historie... men hun klarede sig godt og havde en butik i Købmagergade, hvor hun solgte stof-varer og lånte penge ud. Hun solgte også på bymarkeder, som så mange andre i vores slægt.

Hvorfor er der jøder i Fredericia?

For næsten to hundrede år siden fik vi jøder lov til holde gudstjeneste her. Det var ellers forbudt med fremmede religioner i Danmark. I 1719 byggede vi så en synagoge – det er vores kirke. Synagogen i Riddergade var den første i hele Danmark! Vi har for få år siden genopbygget den, efter byen blev bombet i 1864.

I synagogen har vi den hellige skrift, Toraen, som vi læser fra. I kender den nok mest som den første del af Bibelen. Du kan se en torarulle i rummet, der handler om byens kirker.

Har din familie altid boet her?

Nej, i 1796 kom min farmor og farfar hertil fra Altona ved Hamborg. Jeg tror, at de rejste til Fredericia, fordi der i forvejen var en del jøder – så var der nogen, som kunne hjælpe dem lidt med handel og sprog – de kunne jo ikke dansk, men kun tysk og det jødiske sprog jiddish.

Og ja – hmmm – det er lidt pinligt, for det var slet ikke lovligt for mine bedsteforældre at komme hertil. Kun med et lejdebrev måtte man være i byen – på den måde kunne man holde de fattigste væk. Mine bedsteforældre havde hverken penge eller lejdebrev, så de måtte få fattighjælp. Men senere blev de borgere i byen, og i 1804 fik de lov til at blive boende.

Har du familie her i byen nu?

Min fars søster Sara blev boende, men både hun og farmor er døde nu. Saras børn har besøgt mig her på markedet – mine fætre og kusiner.

*Det er en værre historie – Sara fik først børn med en jødisk mand og blev så skilt fra ham, ach.
Senere fik hun børn med to forskellige kristne mænd – uden for ægteskab – oy vey!!
Jeg har derfor en kristen fætter og kusine, for i blandede ægteskaber mellem kristne og jøder skulle
børnene dengang døbes og være kristne. Min kristne fætter hedder Christian og bor i Taulov – hans
far var soldat ved garnisonen.*

Nå, jeg må hellere komme tilbage til mine kunder! Piske, piske! Er der nogen, der vil købe piske?